

Poročevalec SKUPNOSTI

Sekcije
DEVIN-
NABREŽINA

Suppl. al NOVI LIST n. 1719 - Dicembre/December 1989

Kam plovemo?

Marsikdo prerokuje, da bo leto 1989 našlo v zgodovini podobno mesto, kot ga zaseda npr. slavno leto 1789, ki pomeni začetek francoske revolucije in s tem novega obdobja v zgodovini Evrope in celotnega človeštva. Dejansko smo v teh dneh priča dogodkom, o katerih ni pretirano reči, da spreminjajo usodo celih narodov in mogoče celotnega človeštva. Kot sneg pod spomladanskim soncem kopnijo ideologije, ki so se še do nedavnega imele za znanstveno neovrgljive, in rušijo se režimi, ki so še do včeraj dajali videz neomajne trdnosti, skoraj ves svet pa zajema val človeške solidarnosti, porojene iz zavesti, da so vsi deli sveta med seboj čedalje bolj soodvisni in povezani v isto usodo.

Kako pa se v tem razgibanem vodovju znajdemo mi, ki smo svojo politično bit zaupali čolnici Slovenske skupnosti? Čeprav bo najbrž slišati nekoliko samovšečno, lahko mirno trdimo, da se znajdemo še kar dobro, vsaj kar zadeva zanesljivost načel in vrednot, ki od zmeraj usmerjajo našo plovbo, kot sta načeli narodne samobitnosti in političnega pluralizma.

Bil je čas — in to niti ne tako oddaljen, ko so tisti, ki sebe imajo radi za »napredne«, govorili, da je narodna pripadnost postranska zadeva, vrednota, ki izumira in se umika pred vseodrešujočim internacionalizmom. Res je, da smo ljudje iz vsega sveta čedalje bolj povezani, toda to nikakor ne pomeni, da se moramo odpovedati svojim koreninam. Obratno, navezanost na lastno narodno bit nam omogoča, da ne stopamo med druge ljudi kot številke, brez identitete, in to je toliko bolj pomembno prav v času vsesplošnega odpiranja in povezovanja. Sicer pa je dovolj pomisliti na to, kar se dogaja z bolj ali manj zapostavljenimi in zatrtimi narodi in narodnostnimi skupinami na Vzhodu in Zahodu, na Severu in Jugu, da ugotovimo, kako zelo živa vrednota je danes narodnost.

Tudi načelo političnega pluralizma, ki od zmeraj opredeljuje misel in dejanje Slovenske skupnosti, je nekoč veljalo za »buržujsko« in celo — do takšne mere je segala dialektika tistih, ki sebe radi imajo za najbolj demokratične — za laži-demokratično, ker naj bi zagotavljalo le »formalne politične svoboščine«. Seveda politični pluralizem sam po sebi ni zadostni pogoj za politično (in drugačno) enakopravnost, toda prav gotovo je nujni pogoj zanjo, kot nad vse zgovorno dokazuje najnovejše politično dogajanje na Vzhodu, pa tudi v političnih organizacijah, ki so z njim zgodovinsko povezane, kot je Komunistična partija Italije.

Vse dobro, torej, za nas, ki se politično prepoznavamo v Slovenski skupnosti? Ne, tega ne trdimo in nočemo trditi. Sicer pa je dovolj, da se ozremo na klavni Macčanov zakonski osnutek za zaščito Slovencev in na prevladujoče protimanjšinsko

VSEM SLOVENCEM ŽELI DEVINSKO NABREŽINSKA
SEKCIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI
VESEL BOŽIČ IN USPEHA POLNO NOVO LETO

razpoloženje, ki nas obdaja, da ugotovimo, kako daleč smo od uresničitve idealov, ki usmerjajo naše politično delovanje. Kar hočemo povedati, in to tudi z velikim ponosom, je, da smo z našega majhnega čolniča »prav videli« v mnogih bistvenih političnih zadevah. To pa nam more in mora vlivati pogum, da vztrajamo tudi v obrambi in uveljavljanju pravic naše manjšinske na-

rodnostne skupnosti. Mogoče le ni tako daleč čas, ko bodo ljudje vseh narodnosti spoznali, da so v eni ali drugi obliki vsi pripadniki manjšin, če drugače ne na evropski ali na svetovni ravni. In takrat bo tudi vsem bolj jasno, zakaj boriti se za pravice manjšin v resnici pomeni boriti se za občečloveške pravice.

M. B.

Sestanek širšega sekcijskega odbora Slovenske skupnosti: tajniško poročilo

Spoštovani člani, dragi prijatelji!

Minilo je že več mesecev, odkar smo se zadnjič zbrali na širšem sestanku naše stranke. Od tedaj se je zgodilo marsikaj novega in zanimivega tako na širšem kot na ožjem področju. Dovolite mi, da se najprej zaustavim pri mednarodnih novostih, ki posredno ali neposredno vplivajo na naše politično življenje. Mislim tu na velike spremembe, katerim smo priča v vzhodni Evropi in ki na žalost nimajo prevelikega vpliva na dogajanja v naši širši matični domovini. Žalostno je, da se skoro vse vzhodnoevropske države, ki so še do včeraj živele pod sovjetskim jarmom, osvobajajo, da padajo še zadnji zidovi ter pregrade, da se ljudstvo končno zaveda svojih pravic in jih glasno zahteva ter največkrat brez prelivanja krvi tudi dosega; medtem ko je Jugoslavija — še do pred kratkim najnaprednejša socialistična država — zaostala in se spoprijema s centrističnim Miloševićevim konceptom države, ki bi sodil v prva povojna leta, ne pa v današnji čas. Zaman se Slovenija trudi, da s svojimi demokratičnimi reformami skuša izboljšati mednarodni videz in ugled celotne države, ko pa nihče z gotovostjo ne ve, kakšen bo jutri politični položaj v celotni državi. Naša manjšina to najbolj občuti, saj nam je zmanjkalo še tisto malo opore, na katero smo lahko doslej računali. Seveda to posredno vpliva tudi na naše organizacije, tako kulturne kot politične. Zgradba naše manjšine — vključno SKGZ — se maje: vsi smo zbegani in še enkrat se je izkazala pravilna pot Slovenske skupnosti, da mora manjšina stopati samostojno po svoji poti.

V teh dneh nam je rimska vlada pripravila »presenečenje«, da je končno predložila zakonski osnutek za zaščito slovenske manjšine. Glasno moramo povedati, da s takim zakonom sploh nismo zadovoljni, saj nam krati že pridobljene pravice; po drugi strani pa se kot pragmatiki zavedamo, da ali sprejmemo ta zakon, ki ga bo morebiti lahko izboljšati, ali

pa ostanemo pri starem t.j. pri zahtevi maksimalistične zaščite, ki pa nam je ne bo nihče dal. To je huda dilema, s katero se sooča SSk! Mislim, da bo v stranki in sploh med manjšino prevladalo mnenje, da je bolje jajce danes, kot kokoš jutri! Vsi si moramo prizadevati za izboljšanje zakona, upam pa, da si ne bo nihče prevzel odgovornosti, da zavre to pobudo. Naša stranka je že opravila potrebne korake, da pride po možnosti do skupnega nastopa vseh Slovencev za izboljšavo osnutka.

Preidimo sedaj na probleme, ki nas najbolj zadevajo. Kot veste, smo se, potem ko so socialisti izstopili iz večine, odločili, da na vsak način ohranimo občini slovenskega župana. Nismo namreč hoteli biti sokrivi za **prvega italijanskega** župana v občini. To so nam omogočili Tuta, ki je zaradi tega izstopil iz PSI, Certo, KD in v zadnjem času bivši listar Baiči, ki je danes že krščanski demokrat. Upam si trditi, da je to bila modra poteza, saj bi sicer prepustili izključno Italijanom, da vodijo občino ob teh izredno važnih odločitvah, ki zadevajo tudi domačine. Nihče si ne more predstavljati, da bi SSk podpirala upravo, ki bi imela na čelu župana neslovenske narodnosti, zato se mi zdi vsaka kritika naše odločitve izven stvarnosti. Če je SSk plačala in še plačuje davek za to rešitev, sem prepričan, da se to izplača, saj smo to naredili **izključno** v korist domačinom in seveda Slovencev. Naš župan Brezigar je s svojo sposobnostjo in delavnostjo dokazal, da resnično skrbi za koristi občine in je obenem zavzet manjšinski glasnik po Italiji in Evropi. Ne bom podrobno našteval vseh pridobitev, ki smo jih dosegli na občini, saj bo o tem podrobneje govoril župan sam; rad bi se ustavil le pri enem najvažnejših dogodkov (vsaj po mnenju marsikoga!), ki bo lahko imel vidne posledice v razvoju naše občine. Mislim tu na Sesljski zaliv. Da bo vsem jasno: Tu je šlo za dolžni občinski sklep (atto dovuto), ko se je morala uprava izreči o načrtu, ki je bil v skladu s Splošnim regulacijskim

načrtom, katerega je med drugim odobrila levičarska uprava. Mi — kot stranka in kot najodgovornejši del občinskega odbora — smo zavzeli tako stališče, ki naj z vsemi možnimi **ZAKONSKIMI SREDSTVI** prepreči stalne naselitve, zmanjša gradbeno zmogljivost in zaščiti, če že ne poveča, vse že pridobljene pravice domačinov. Brez skromnosti mislim, da smo v glavnem dosegli ta cilj, vsaj teoretično. Zmanjšali smo gradbeni indeks, povečali smo parkirišča, dosegli smo, da bosta domači pomorski društvi imeli svoja sedeža, zagotovili smo **prosto kopanje vsem domačinom** na mnogo večji površini, kot je sedaj na razpolago, in končno smo zagotovili prost dostop do morja vzdolž skoro vse obale. Poleg tega imamo zagotovila, da bodo domačini imeli prednost pri vseh posrednih ali neposrednih dejavnostih v zvezi s turističnim razvojem Sesljana. Vse to je seveda na papirju — tudi če kolkovanem, nihče namreč nima 100% gotovosti, da se bo načrt v resnici izpeljal. Zavedati pa se moramo, da če ne bi sami tega problema pripeljali do konca, bi to storili drugi — brez naše prisotnosti in morda proti naši volji — in ne vem, če bi to za vse Slovence bilo bolje; sam mislim, da ne!

Kakšni so odnosi med strankami, ki sodelujejo pri upravljanju občine? Niso najboljši. Mislim pa, da danes ni nobene druge rešitve, saj si ne morem predstavljati, da bi se naša stranka povezala s KPI, ki je v popolnem razsulu in ki še vedno gleda vsak problem skozi očala rojenega opozicijskega svetovalca. Naša garancija, da ne pride do hujših zapletov v občinskem svetu, so naši izvoljeni predstavniki z županom na čelu, ki s svojo sposobnostjo in ugledom, ki si ga je pridobil tudi v širšem krogu, zagotavlja kolikor toliko dober uspeh upravljanja. Poglavje zase je seveda že kronično pomanjkanje denarja oz. likvidnosti, nad katero se predvsem naši ljudje upravičeno pritožujejo, to pa je hiba vseh javnih uprav v državi. Pomislimo le, da nam je uspelo, kljub nasprotovanju katere vladnih strank, izpeljati načrt metanizacije, greznic in dela za kulturni dom v Nabrežini so na tem, da gredo na dražbo; poleg seveda manjših sklepov. Zato sem prepričan, da je prav, da sodelujemo v upravi, vsaj dokler zasedamo najvažnejše mesto. Poglavje zase so uslužbenci, nad katerimi se prevečkrat slišijo upravičene pritožbe. V bližajoči se mandatni dobi si moramo zastaviti kot eno glavnih točk programa tudi rešitev tega problema.

Bližajo se spomladanske upravne volitve. Vse kaže, da se volilni zakon ne bo spremenil in da bo torej ostalo vse po starem. Naša stranka se mora torej dobro pripraviti in naš cilj mora biti povečanje glasov in seveda zastopstva v občinskem svetu. S katerim geslom naj gremo na volitve, je morda prezgodaj sklepati; mora pa nam biti povsem jasno, da smo zastopniki samostojne slovenske stranke, katere edini cilj je zaščita slovenskih interesov in seveda interesov vseh domačinov. Nismo oženjeni z nikomer in smo torej pripravljeni sklepati zavezništva z vsemi dobromamernimi skupinami, ki nam priznavajo vlogo manjšinske stranke. S tem v zvezi je nujno, da že pred volitvami razčistimo nesporna

Odprtje otroškega centra »Karel Štrekelj« v Sesljanu.

Odprije sedeža Fantov izpod Grmade in Dekliškega zbora Devin.

Zamujena priložnost

Na zadnji seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta se je med drugim sklepalo o prodaji društvenega sedeža zbora »Fantje izpod Grmade« in dekliškega zbora »Devin«. Kot je vsem dobro znano, je občinska uprava pred leti dala zboroma v najem staro podrtijo, ki je služila devinskemu princu kot rastlinjak. Člani zborov so v relativno kratkem času *izključno s prostovoljnim delom* opravili pravo titansko delo in stavbo popolnoma prenovili in v njej pripravili lep gostoljuben sedež s primerno dvoranico. Kaj takega bi nobena javna uprava ne bila sposobna narediti! Samo po sebi razumljivo je bilo, da so si člani hoteli zagotoviti sedež v trajno last, in zato so se obrnili na občinsko upravo, da jim proda poslopje. Večina, ki upravlja občino, se je s tem strinjala in na zadnji seji tudi to sprejela. Veliko začudenje pa je povzročilo zadržanje PSI in KPI, ki so se pri sklepu vzdržali iz več razlogov. Med drugim naj bi ne bilo jamstev, da bo dvoranica — po potrebi — na razpolago tudi strankam, ki delujejo v občini. Župan je zagotovil, da sta se zbora obvezala, da bosta nudila prostore v uporabo tudi drugim kulturnim dru-

štvom, ki bi kdaj potrebovali dvorano za kako svojo prireditev, obenem pa tudi, da domneva, da zbori ne bi imeli nič proti gostitvi demokratičnih strank. Resnici na ljubo moramo povedati, da je komunistični svetovalec Iskra, kot edini predstavnik teh strank, glasoval za predlog.

Še ena izgubljena priložnost torej za ti dve »napredni« stranki, ki sta z dejanji dokazali, da jim je prej za ozke strankarske koristi kot pa za priznanje *domačim kulturnikom*, ki s svojim delom in požrtvovalnostjo vsak dan dokazujejo, kako jim je pri srcu naša pesem, in to poslanstvo širijo na čisto prostovoljni podlagi.

Prepričani smo, da bodo domačini in vsi, ki jim je kultura pri srcu, znali pravilno oceniti tako ravnanje!

Proslava 100 letnice bančništva na nabrežinskem Krasu

Oktobra je nabrežinska posojilnica slovesno proslavila 100 letnico bančništva na nabrežinskem Krasu. Na igrišču Sokola se je v velikem šotoru odvijala slovesnost, katero je zrežiral in povezoval prof. Zvonko Legiša, neutrudi kulturni delavec in ravnatelj naše srednje šole. Ob tej priliki je naša posojilnica izdala lepo in koristno knjigo časnika Waltritscha o zgodovini posojilnic na nabrežinskem Krasu ter knjigo o kamnolomih, ki so je napisali Zvonko Legiša, Aleš Breclj in Ivan Vogrič. Obe publikaciji sta izredno bogati z dokumenti in nam prikazujeta po eni strani težko delo v kamnolomih in po drugi strani iznajdljivost naših prednikov, ki so se med prvimi zavedli važnosti samostojnih denarnih zavodov.

Obe knjigi sta bili na razpolago članom posojilnice in s tem se je ta naš denarni zavod aktivno vključil v kulturno dogajanje naše okolice. Prireditvi je sledila številna publika ter ugledni gostje, ki so prinesli svoj pozdrav in čestitke nabrežinski hranilnici. Slavnostni govor je imel predsednik Zidarič, ki je orisal uspešno pot hranilnice. Ta je prav s pomočjo in stalnim zaupanjem domačih koristnikov premostila tudi krizna obdobja. Zidarič je z zlato medaljo obdaril potomce ustanoviteljev prve nabrežinske posojilnice ter imetnike najstarejših hranilnih knjižic.

Za posebno prijetno presenečenje je bilo preskrbljeno, ko je predsednik Zidarič povabil na oder predsednika SKD Igo Gruden in ŠD Sokol Pavla Vidonija in mu izročil ključ novega kombija, katerega je posojilnica namenila domačemu prosvetnemu in športnemu društvu za prevoz športnikov in kulturnikov. S tem sklepom je bila potrjena povezanost denarnega zavoda z domačo stvarnostjo, saj so odborniki dokazali — če je sploh bilo potrebno, da pravilno cenijo nesebično delo za zdravo vzgojo mladine.

O METANIZACIJI

Metanizacija v devinsko-nabrežinski občini je že postala stvarnost. Po premostitvi velikih težav, ki so jih s svojim zavlačenjem povzročili socialisti (vsi se še spominjamo, česa vsega si ni izmislil socialistični odbornik tržaške občine D'Amore, da bi preprečil ali vsaj zavlekel podpis konvencije), se je 2. decembra začel postopek za vlaganje izjav za priključitev na metansko omrežje.

Za kaj gre?

Konvencija med občino in podjetjem ACEGA določa, da bodo občani, ki bodo v teku šestih mesecev po podpisu konvencije izjavili, da se namestavajo priključiti na omrežje metana, imeli pravico do popusta pri priključitvi. Priključitev bo namreč stala 550.000.- lir za prvih 10 metrov, kdor bo pri-

dalje na 4. strani ■

Na proslavi ob 100-letnici posojilništva na nabrežinskem Krasu so podelili spominske plakete potomcem tistih, ki so orali ledino na tem področju.

Nosilci večtisočletne kulture na nočnem delu

Dobro znani tržaški desničarji so se tudi tokrat spomnili, da morajo za Miklavža obdariti tudi vaščane slovenskega jezika. Tako so na sam predvečer skrbno pripravljene, a slabo izpeljane manifestacije proti dvojezičnosti oz. proti predlogu za zaščito slovenske manjšine, dosledno pomazali slovenski del vseh dvojezičnih napisov na občestnih tablah od Štivanja do Doline. Seveda niso mogli pozabiti na devinsko-nabrežinsko občino, in kar je pravzaprav višek predrznosti, so pred samo vojašnico nabrežinskih karabinerjev pomazali slovenski napis »karabinjerji«, verjetno ker dobro vedo, da smo Slovenci dovolj kulturni, da ne potrebujemo organov javne varnosti, da bi nas »krotili«.

Še enkrat se je torej začela gonja proti »slovenski nevarnosti«. Po starem običaju, tudi tokrat sile javne varnosti niso odkrile krivcev.

Vsa domača javnost je to mazaško akcijo obsodila in izrazila prepričanje, da tem hujskačem narodne mržnje ne bo uspelo spremeniti dobrega vzdušja, ki se je ustvarilo med Italijani in Slovenci v občini. To je namreč sad dolgoletnega truda vseh demokratičnih strank, ki delujejo v občini. Gotovo je Slovenska skupnost tista politična sila, ki je med prvimi šla na pot mirnega sožitja in medsebojnega spoštovanja in to v časih, ko si je marsikdo hotel ustvarjati politični kapital na račun narodne nestrpnosti.

Sestanek širšega sekcijskega odbora Slovenske skupnosti

zume s PSI, da si natočimo čistega vina s KPI ali s tem, kar bo od te stranke ostalo, da KD jasno povemo, kakšno je naše stališče, od katerega ne mislimo odstopati, in da raznim zelenim skupinam povemo, da smo prav mi pravi zaščitniki Krasa, saj če so se naši kraji ohranili skoro nepokvarjeni, je to izključna zasluga domačinov, in kar je na Krasu pokvarjenega, je to krivda meščanov - morda tudi tistih, ki se danes proglašajo za največje krajske zaščitnike!

Torej, dragi člani in prijatelji, mislim, da se lahko brez vsakega kompleksa vestno pripravimo na prihodnjo volilno preizkušnjo, saj smo po svojih močeh in skladno s svojo politično težo napravili več kot svojo dolžnost do celotne občinske skupnosti in do slovenskega življa posebej. Moramo torej ponosno nadaljevati po poti samostojnega nastopanja, brez kakršnegakoli strahu ali sramu, zavedajoč se, da če tudi nismo izpeljali vsega, kar bi si želeli, ni to naša krivda, ampak nosijo za to odgovornost tudi tiste politične sile - večinske ali opozicijske, ki predpostavljajo svoje strankarske interese splošnim občinskim koristim.

Pesmi zatiranih narodov v Nabrežini

Nabrežinska občinska telovadnica se je v nedeljo, 3. t.m., spremenila v prizorišče enkratnega glasbenega in kulturnega dogodka. Devinsko-nabrežinska občinska uprava je povabila v goste mešani pevski zbor »Rož« in Št. Jakoba v Rožu, ki je tudi v Nabrežini predstavil stilni koncert s pomenljivim naslovom »Ponižani in razžaljeni - pesmi zatiranih narodov«. Gre za koncert s katerim je pevski zbor »Rož« upravičeno žel lepe uspehe ne le na Koroškem, v Ljubljani, na Jesenicah in lani na koroških kulturnih dnevih v Trstu in Gorici, ampak tudi v številnih drugih krajih Avstrije in Nemčije.

Pevci in pevke so v prvem delu pod vodstvom dirigenta Lajka Milisavljevića zapeli deset pesmi, posvečenih prav tolikim evropskim narodom. Slišali smo pesem Severnih Frizijcev, škotsko pesem in še pesmi, ki so predstavljale Irce, Korzičane, Ladince, Furlane, Gradiščanske Hrvate, Madžare, Makedonce, zatirane, Slovence pa so predstavili z znano benečansko »Oj, božime«.

Drugi del sporeda je bil bolj razgiban. Scena se je stalno spreminjala in pevci so ob petju, glasbeni spremljavi in plesu predstavili trpljenje, upor in upanje Palestincev, Armencev, Kurdiv, Eritrejcev, staroselcev z afriškega juga in filipinskih ter avstralskih staroselcev, pa še južnoameriških in severnoameriških Indijancev, Inuitov in Romov. Pri tem naj povemo, da so vsak narod predstavili tudi z diapozitivi in kratkim opisom, kar je gotovo vzbudilo zanimanje med občinstvom.

Režiserju Marjanu Stickerju moramo ponovno čestitati ob originalni zamisli, pevovodji in pevcem pa priznati veliko požrtvovalnost in vztrajnost pri pripravi tega koncerta.

Zelo posrečeno se je ta stilni koncert končal tako, da so pevci in pevke porušili ograje, ki so jih oklepale med petjem in da so se pomešali med občinstvo. Vse to med petjem Zdravljice, ki so ji udeleženci večera prisluhnili stoje, marsikdo pa je spontano pomagal, tako da je slovenska himna zazvenela še bolj praznično in slovesno ter prepričano, saj je odražala voščila in želje prisotnih.

O METANIZACIJI

ključitev napovedal do 11. februarja, bo plačal 100.000.- lir manj, t.j. 450.000.- lir. Namen tega postopka je, ugotoviti interes prebivalstva za metanizacijo, kar bo seveda vplivalo tudi na napeljavo; verjetno je, da bo podjetje ACEGA, sporazumno z občinsko upravo, dalo prednost tistim vasem ali predelom, kjer bo gostota prijav večja.

Glede na dejstvo, da izjava ni obvezujoča in da se bo lahko vsak občan v trenutku, ko bo v njegovi vasi metanizacija dokončana, tudi premislil ter da ob prijavi ni potrebna nobena akontacija, ampak obstaja samo popust kot edina ugodnost, svetujemo vsem občanom, da izpolnijo prijavo in jo vložijo na občino. Obrazci so na razpolago na občini sami, uslužbenci podjetja ACEGA pa bodo prijave sprejemali do 11. februarja, vsako soboto od 9. do 12.30. Prijava je zelo enostavna, saj so potrebni samo najenostavnejši podatki. Za večstanovanjske hiše lahko izjavo izpolni samo upravnik ali lastnik.

Odprtje sedeža zdravstvenega okraja v Nabrežini.

KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V NABREŽINI

Nabrežina (TS) - Nabrežina Center 106 - Tel. (040) 200186

CASSA RURALE ED ARTIGIANA
DI AURISINA

Aurisina (TS) - Aurisina Centro 106 - Tel. (040) 200186

VOŠČI CENJENIM STRANKAM VESEL BOŽIČ IN USPEŠNO NOVO LETO